

Півавар М.В.
КРАЯЗНАЎЧЫЯ ІНТЭРНЭТ-РЭСУРСЫ

Вывучэнне пэўнай мясцовасці палягае на вывучэнні комплексу крыніц. Вылучаюцца матэрыяльныя і нематэрыяльныя крыніцы інфармацыі. У ліку матэрыяльных крыніц важнейшае значэнне належыць пісьмовым крыніцам. Новым сегментам пісьмовых крыніц з'яўляюцца электронныя дакументы. Значную іх частку цяпер можна адшукаць у Інтэрнэце. Аб'ём інфармацыі, які змяшчаецца ў сусветнай сетцы расце хуткімі тэмпамі. Разгледзім тую частку, якая даступна для даследчыкаў.

Большую частку рэсурсаў, якія змяшчаюць матэрыялы краязнаўчага характару ў Інтэрнэце можна падзяліць на тры ўмоўныя групы: 1) агульнабеларускія і тэматычныя рэсурсы; 2) сайты, прысвечаныя найбольш значным установам, помнікам гісторыі і культуры; 3) сайты, прысвечаныя пэўным рэгіёнам і месцам.

Да агульнабеларускіх маштабных рэсурсаў, якія ўтрымліваюць інфармацыю па ўсёй краіне аднясем такія сайты, як “Радзіма майго духа” [1], “Глобус Беларусі” [2]. На сайце Міністэрства культуры размяшчаюцца спісы гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі па абласцях, законы аб ахове помнікаў гісторыі і культуры і іншая прававая інфармацыя [3].

Каштоўную інфармацыю змяшчаюць тэматычныя сайты, прысвечаныя геральдыцы, генеалогіі, тапаніміцы і іншым дысцыплінам, якія неабходныя для

комплекснага вывучэння краю. Цікавую інфармацыю можна адшукаць на генеалагічных форумах, у тым ліку Генеалагічным форуме “Всероссийское генеалогическое древо” [4]. Значны комплекс эканамічнай, адміністрацыйнай, геаграфічнай інфармацыі па беларускіх губернях, якія ўваходзілі ў склад Расійскай імперыі можна знайсці на сайце “Радзіма.net” [5].

Асобную частку складаюць сайты, на якіх змяшчаюцца кнігі, альбо комплексы дакументаў, якія маюць дачыненне да гісторыі пэўнага краю. Напрыклад, «Библиотека Царское Село» [6], ці Лібрусек [7].

Другую групу складаюць сайты, прысвечаныя найбольш значным установам, помнікам гісторыі і культуры. Сярод іншых Полацкаму, Нясвіжскаму нацыянальным музея-запаведнікам, Мірскаму замку, Бярэзінскаму біясфернаму запаведніку, Нацыянальнаму парку “Браслаўскія азёры”, “Белавежская пушча”, “Брэсцкая крэпасць-герой і іншым.

Трэцяю групу складаюць Інтэрнет-праекты краязнаўчага зместу, звязаныя з пэўнымі гарадамі і рэгіёнамі. Такіх сайтаў і старонак ужо сотні. Яны характарызуюцца розным узроўнем распрацаванасці і прафесійнасці (у сетцы прадстаўлены шырокі спектр аўтараў – ад кандыдатаў гістарычных навук і надзвычай эрудыраваных і абазнаных аматараў да дылетантаў). Ёсць сайты, якія маюць рэгулярнае абнаўленне, форумы, на якіх можна задаць пытанне ці абмеркаваць пэўную інфармацыю. Ёсць старонкі, інфармацыя на якіх не абнаўлялася з часу стварэння і якія не маюць зваротнай сувязі, а звесткі маюць суб’ектыўны характар. У ліку найбольш змястоўных: “Лідчына”, “Наш край: Віцебшчына”, “Победа. Витебск в годы Великой Отечественной войны 1941–1944 гг.”, “Vitebsk.chronos”, “Лепельскае возера”, сайты і старонкі прысвечаныя абласным і раённым цэнтрам, распрацаваныя раённымі органамі ўлады, а таксама аматарамі, “Таямніцы Віцебска” [8], “Стары Магілёў” [9], “Баранавічы ва ўспамінах” [10], “Тысяча паштовак з відамі старога Гродна”, “Архітэктура Гродна”, Партал горада Пружаны і сотні іншых.

Дадатковую інфармацыю пра рэсурсы, іх класіфікацыю можна пачарэпнуць ў некаторых артыкулах [11]. Адзначым, аднак, што выкарыстанне інфармацыі, якая ўзятая ў Інтэрнэце патрабуе праверкі. Нераўназначная па ступені даверу і праўдзівасці інфармацыя можа быць размешчана на сайце аматара, які стварыў рэсурс, прысвечаны роднай вёсцы, заснаваны на расповядах яе жыхароў і сайце абласной бібліятэкі, ці архіва. Адным з найлепшых на нашу думку сайтаў, які ўтрымлівае рэсурсы краязнаўчага характару, з’яўляецца сайт Віцебскай абласной бібліятэкі. Ён змяшчае электронную базу дадзеных “Прыдзвінскі край: гісторыя і сучаснасць” і электронную калекцыю “Віцебшчына: дакументальная спадчына”.

Інфармацыйны рэсурс “Прыдзвінскі край: гісторыя і сучаснасць” [12] надзвычай важная і каштоўная крыніца для даследчыка крыніца поўнатэкставая база дадзеных, у якой прадстаўлены звесткі па гісторыі, розных галінах эканомікі і культурным жыцці раёнаў Віцебскага краю. Матэрыялы падрыхтаваны супрацоўнікамі цэнтральных бібліятэк раённых цэнтраў вобласці, апрацаваны і дапоўнены спецыялістамі абласной бібліятэкі. Зараз змешчана інфармацыя пра большасць раёнаў Віцебскай вобласці. Работа над рэсурсам працягваецца.

У паспяховым пошуку патрэбнай інфармацыі ў Інтэрнэце істотную ролю іграе ўмелае выкарыстанне пошукавых сістэм, у тым ліку “Гугл”, “Яндэкс”, “Яху” і іншых.

Такім чынам, электронныя крыніцы з’яўляюцца важным сродкам краязнаўчага вывучэння пэўнага рэгіёну. Аднак, выкарыстоўваць змешчаную на сайтах інфармацыю трэба крытычна.

1. Radzima.org. Адметнасці Беларусі, Літвы і Падляшша // Электронны рэсурс [Рэжым доступу] <http://www.radzima.org>
2. Глобус Беларусі. Архитектурные и иные достопримечательности Беларуси // Электронны рэсурс [Рэжым доступу] <http://globus.tut.by>
3. Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь // <http://kultura.gov.by/page/zakanada-stva-sfery-kultury>
4. Всероссийское генеалогическое древо // Электронны рэсурс [Рэжым доступу] <http://www.vgd.ru>
5. Радзіма.net // Электронны рэсурс [Рэжым доступу] <http://www.radzima.net/ru>
6. Библиотека Царское Село // Электронны рэсурс [Рэжым доступу] <http://book-olds.ru/>
7. Либрусек // Электронны рэсурс [Рэжым доступу] <http://lib.rus.ec/>
8. Таямніцы Віцебска // Электронны рэсурс [Рэжым доступу] http://vk.com/photo-22959600_293742138?all=1#/tayamnicy_vitebska
9. Стары Магілёў // Электронны рэсурс [Рэжым доступу] <http://mogilev-3d.blogspot.com/>
10. Баранавічы ва ўспамінах // Электронны рэсурс [Рэжым доступу] <http://baranavichy.at.tut.by/>
11. Шымялевіч, Г.Г. Краязнаўства ў беларускіх інтэрнет-ресурсах / Г.Г. Шымялевіч // Краязнаўчая адукацыя і грамадзянскае выхаванне. Матэрыялы Рэспубліканскай навукова-метадычнай канферэнцыі, г. Мінск, 26 красавіка 2006 г. / БДПУ імя М. Танка; рэдкал.: М.М. Круталевіч [і інш.]; А.Ю. Лозка [адк. рэд.]. – Мн.: БДПУ, 2006. – С. 100–104; Мацавіла, А. Клію ў віртуальным абліччы. Як прадстаўлена ў Інтэрнэце гістрычная спадчына Беларусі / А. Мацавіла // Беларуская думка. – 2009. – № 3. – С. 50–54.
12. Віцебская абласная бібліятэка // Электронны рэсурс [Рэжым доступу] <http://www.lib.vitebsk.net/PRIDVINIE-1>